

Rezultat jednog entuzijazma

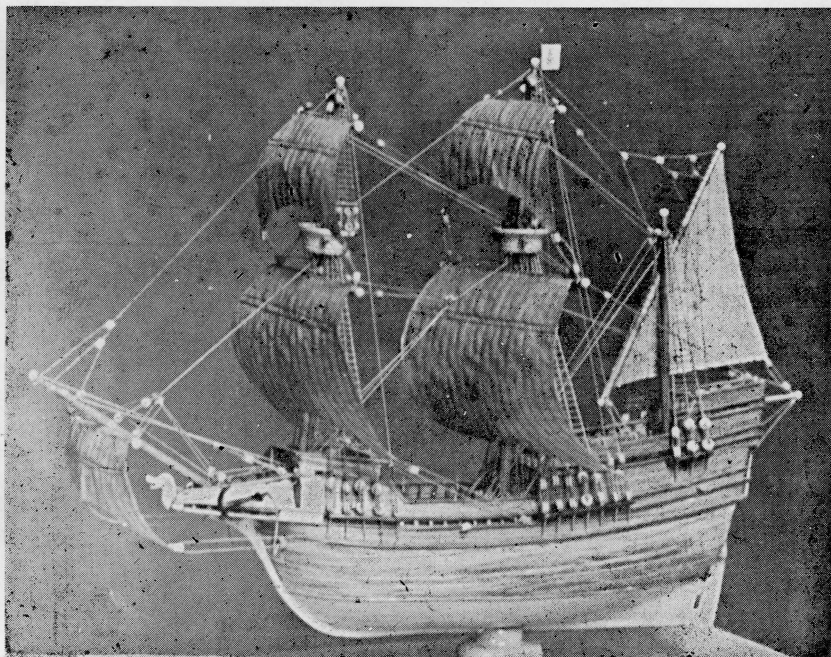
»Nijedan dio Evrope nije tako skriven da se ne bi u njemu moglo naći dubrovačke trgovce« — dokumentirana je misao padovanskog pisca Palladiusa Fuscusa iz 1500. godine, zapisana u njegovu djelu »De situ orae Illyricae«. Ovaj je citat naučna istina o rasprostranjenosti dubrovačkog brodograditeljskog povijesnog doba, kojeg je kao geslo jednoj tradiciji zabilježio J. Luetić u svojoj radnji »Brodovi u vitrinama — Muzejsko modelarstvo starih jedrenjaka« (časopis »Dubrovnik« 1/79). U istoj radnji autor iznosi sažete opise tipova dubrovačkih jedrenjaka po kojima smo se uvrstili u svjetsku povijest pomorstva (kako navodi, među prvima); a zatim, i u tradiciju brodske jedrenjačkog modelarstva dugu cijelo jedno stoljeće, u kojoj je Dubrovnik imao najevidentniju ulogu.

U suvremenoj generaciji »dubrovačkog kruga« modelara starih jedrenjaka nezaobilazno je pritisknuta djelatnost kapetana Vjerka Bonačića, tog modelarskog zaljubljenika čiju smo rarietnu izložbu imali prilike nedavno vidjeti (9. IX — 10. X) u Galeriji »Dubrava« na Babin Kuku. »Deset stoljeća dubrovačkih jedrenjaka« naziv je Bonačićeve izložbe modela, koja je dugogodišnjim proučavanjem i nadasve strpljivim radom podastrla bogatu dubrovačku brodograditeljsku prošlost zastupljenu modelarskom rukotvorinom i antologijskim primjercima dubrovačkog brodarstva, koji uporedo predstavljaju desetstoljetni razvoj jedne od najvitalnijih

grana i uzroka dubrovačkog povijesnog uspona. Izložba zapravo predstavlja njegov osobni doprinos unapređivanju opće-društveno korisne djelatnosti modeliranja naših slavni starih jedrenjaka. Ono što su znanstvenici pridonijeli perom i teorijom, kap. Bonačić je izdjelao rukom, i rodila se zbirka modela starih dubrovačkih jedrenjaka u jednom vremenski ogromnom razdoblju od deset stoljeća.

Na osnovu autentičnih i vjerodostojnih podataka o dubrovačkim brodovima kapetan Vjerko Bonačić izradio je njihove modele. Entuzijast, vjerni poklonik jedne od izuzetno dragocjenih dubrovačkih tradicija, dao je, ovom izložbom i svojim radom uopće, znatan doprinos kreativnom oživotvorenju manje poznatih dubrovačkih brodova, koji su uspješno obavljali svoje trgovačke funkcije Starim kontinentom, od IX do XIX stoljeća. Upoznali smo tako na jednom mjestu pregled brodograditeljske dubrovačke prošlosti stare tisuću godina od kondure iz X stoljeća, dubrovačke sajete iz XI, navikule iz XII, galiije iz XIII stoljeća, do koke iz XIV, dubrovačke karake iz XV, pa galiijuna iz XVI, nava i gripa iz XVII stoljeća, pulake i pinka iz XVIII st., te barka i trabakule iz XIX stoljeća.

Gledajući danas tipove brodova u svojoj savršenosti njihove modelarske izrade, za trenutak nas ponese romantična misao do davnog srednjovjekovlja, kada su ih jedra i vesla nosila morima za trgovačkom zaradom; na stare »škare« na kojima su nastajali; na brodograditelje

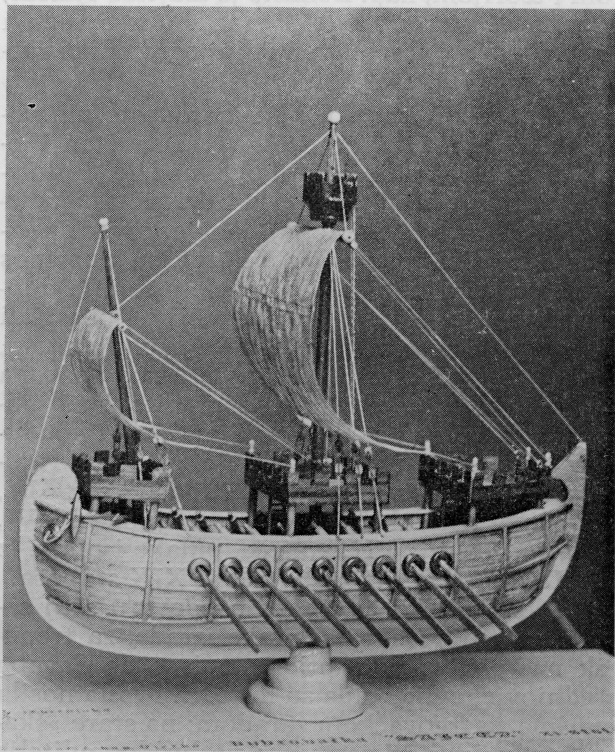

Kap. Vjerko Bonačić: Galijun iz XVI stoljeća

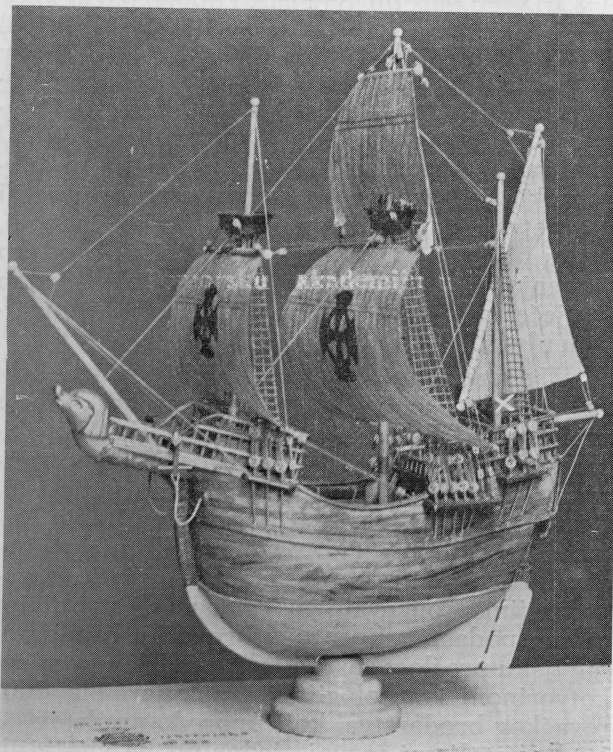
koji su organizirani u nekoliko bratovština (drvodjelci, kalafati, kovači, užari, lojari, krojači), radili od zore do mraka. Gledajući izložbu, ponijelo nas je divljenje prema kapetanu Vjerku Bonačiću koji je dugotrajnom i napornom pedanterijom u par stotina sati stvarao svaki od izloženih modela. A da bi ga stvorio, tko zna koliko još je bilo potrebno sati stjecanja teorijskog poznavanja, proučavanja literature, konzultacija sa stručnjacima (dr J. Luetića ističe kao jednog od najvećih suradnika). Pa kada su

se svi rezultati objedinili u nastojanju jedne osobe, povećani još za ljubav prema moru i prema brodu, i prema baštini grada u kojem živi, svi smo postali bogatiji za upoznavanje jedne vrijedne prezentacije, koja ne bi trebala biti samo »memento« i otimanje starog zaboravu, već poticaj za slijedeće generacije, za mnoge mlade oči koje će još lakše i uspješnije uklapati minuciozne detalje na koki, galijunu, navi...

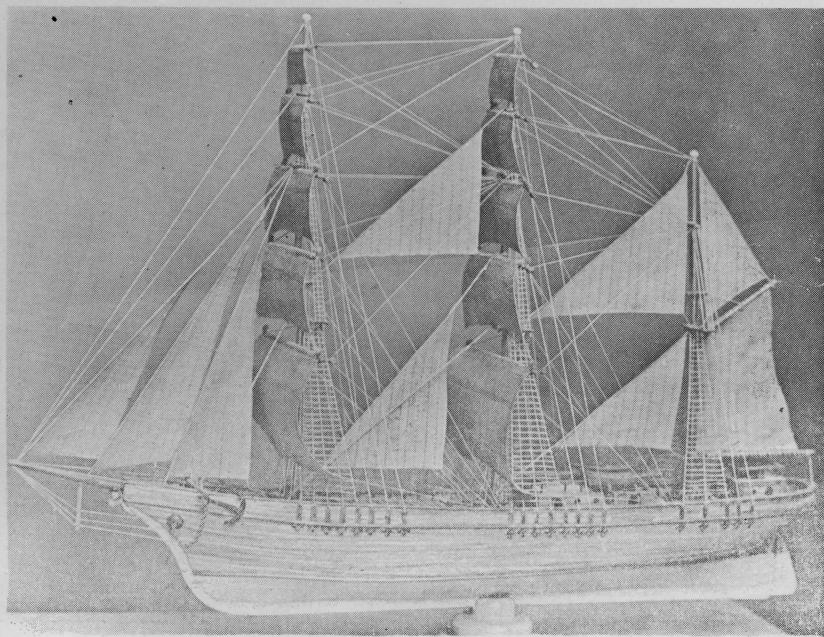
To je i kapetanova želja, a imaju od koga naučiti.

Kap. Vjerko Bonačić: Sajeta, XI st.

Kap. Vjerko Bonačić: Karaka, XV st.

Kap. Vjerko Bonačić: Bark iz XIX stoljeća